

NOBILITAS CARPATHIAE

občianske združenie

Bočná 26, SK - 940 71 Nové Zámky

Vážený

Parlament Maďarskej republiky
Výbor pre prípravu ústavy
Kossuth Lajos tér 1-3.

1357 BUDAPEST

VÁŠ LIST ZNAČKY / ZO DŇA

NAŠA ZNAČKA
10/NC/025

VYBAVUJE / LINKA

NOVÉ ZÁMKY
17.12.2010

VEC:

Ústavnoprávna kontinuita - stanovisko

(P R E K L A D)

Vážený parlament, vážený maďarský národ!

Po tom, čo strana FIDESZ dvojtretinovou väčšinou vyhrala tohtoročné parlamentné voľby, so svojimi koalíčnými partnermi pristúpil okrem iného k vypracovaniu „novej maďarskej ústavy“. V záujme toho parlament dňa 29. júna prijal uznesenie č. 47/2010, ktorým rozhodol o zriadení parlamentného výboru. Podľa bodu č. 2 uznesenia „ Úlohou výboru je vypracovať prehľad a hodnotenie o tom, či v súčasnosti účinná ústava v dostatočnej miere zachytáva historické hodnoty nášho ústavnoprávneho vývoja, či v dostatočnej miere zabezpečuje čo najširšie uplatnenie ľudských a občianskych práv, resp. preskúmanie otázky, či právna úprava fungovania základných inštitúcií sústavy štátnych orgánov vyhovuje záväzkom štátu v oblasti zabezpečenia a ochrany základných práv a očakávaní voči občianskym demokraciám XXI. storočia.

Výbor pre prípravu ústavy dňa 2. decembra 2010 pod názvom „Legislatívne zásady ústavy Maďarska“ zverejnil svoj produkt, ktorý má obsahovať koncepciu novej maďarskej ústavy. Odhliadnuc od jednotlivých konkrétnych detailov zásad vyhlasujeme, že sa ani zďaleka nesplnil naše očakávania. V texte sú formulované také inštitúty, ktoré aj naďalej slúžia upevňovaniu straníckej moci a nie záujmov národa. V mnohých prípadoch obsahuje dve možné varianty, čo nesvedčí o predstave o jednotnej koncepcii, ale naďalej udržiava národ v neistote o budúcej ústave.

025

Tel.: 00421 35 6416183
00421 905 943724
e-mail: nobilitas@nobilitas.sk

IČO: 42116813
DIČ: 2022507366
www.nobilitas.sk

registrácia: Ministerstvo vnútra
Slovenskej republiky
číslo: VVS/1-900/90-31010

Výbor pre prípravu ústavy opomenul to najdôležitejšie, a to že Maďarsko má ústavu, ktorá aj napriek oktrojovanému zákonu č. XX z roku 1949, ktorú nám nanútili cudzie mocnosti, nestratila svoju účinnosť. Touto ústavou je naša tisícročná historická ústava, ktorá bola napísaná krvou v duchu odkazu nášho štátotvorného panovníka kráľa Svätého Štefana. Táto nepísaná ústava spočívajúca v našom obyčajovom práve sa po dlhé stáročia dopĺňala a upravovala do tej podoby, ktorá obsahuje osvedčené skúsenosti nášho národa nielen vo verejnoprávnej oblasti, ale aj v oblasti trestného a súkromného práva až dovtedy, kým jej praktické uplatňovanie v roku 1944 násilným spôsobom, napriek vôli ľudu nezaniklo.

Historická ústava obsahuje také právne inštitúty, ktoré jednak zabraňujú rozšíreniu a uplatňovaniu totalitnej moci na úkor národa, jednak pre občanov zabezpečujú základné ľudské práva a slobody. S týmito zásadami sa maďarský národ počas dlhých storočí, ktoré uplynuli od čias panovania Svätého Štefana, v plnej miere stotožnil. Sú dodnes aktuálne a tvoria základné piliere identity a ďalšej existencie maďarského národa.

Spomenieme predovšetkým náuku o Svätej korune, ktorej prvým a azda najdôležitejším atribútom je to, že všetka moc pochádza od Svätej koruny. Táto formulácia zahŕňa v sebe princíp suverenity ľudu pripisovaný francúzskemu filozofovi XVIII. storočia J. J. Rousseauovi, podľa ktorej všetka moc pochádza od ľudu. Podľa druhého atribútu náuky o Svätej korune je totiž členom Svätej koruny (od roku 1848) každý, kto sa narodil na území maďarského štátu, alebo mu bolo udelené domovské právo, teda každý maďarský štátny občan. Ak teda tvrdíme, že každá moc pochádza od Svätej koruny, je to v podstate povedali to isté, čo všeobecná liberálna formulácia zaužívaná v iných demokraciách. Rozdiel je iba v tom, že mi Maďari sme to poznali a aplikovali už 800 rokov pred Veľkou francúzskou revolúciou, no a to (a to považujeme za najdôležitejšie), že naše vnímanie v súlade s náukou o Svätej korune má ďalší, hlbší obsah, ktorý je charakteristický nášmu verejnoprávnemu zmýšľaniu spočívajúcom na našich národných tradíciách.

Hlava štátu – nech je názov jeho funkcie akýkoľvek – nech zastáva svoj úrad nie päť rokov alebo po určitú vopred stanovenú dobu, ale doživotne, aby nebol vystavený často sa meniacej politickej moci, ale naopak, aby bol zárukou plynulosti procesu spoločenského vývoja. Jeho osoba nech pôsobí na spoločnosť stabilizujúco: nech zjednocuje to, čo politické strany na inom úseku rozdeľujú. Hlava štátu nech vykonáva svoju funkciu v mene Svätej koruny a jej prospech. Nech má určité právomoci, ale len do takej miery, aby bol spôsobilý vyvážiť ostatné dve zložky moci, resp. zabrániť ich zneužitiu. Po jeho smrti nech sa jeho funkcia nededí. Nástupca nech sa ustanoví do uprázdnenej funkcie nie na dynastickom princípe ale na základe nových volieb tak, ako tomu bolo pred panovaním kráľa Leopolda I.

Horná snemovňa parlamentu nech je obsadená tými, ktorí sú na riadenie štátu najschopnejší. Poslanci hornej snemovne – vrátane poslancov za odčlenené štátne územia – nech získajú mandát nie na základe všeobecných volieb, ale na základe ich ustanovenia. Mandát významných osobností spoločenského života nech trvá do konca ich života, mandát vedúcich jednotlivých spoločenských organizácií po dobu trvania ich funkcie v týchto organizáciách. Takýmto spôsobom bude zabezpečené stabilné zloženie a kontrolná funkcia hornej snemovne nad dolnou, ktorá sa aj naďalej bude obsadzovať na základe ľudového zastúpenia a bude predstavovať demokratický prvok spoločnosti.

V záujme zamedzenia zneužívania moci nech sa do nášho verejného práva opäť zavedie právo na odpor. Toto právo využívala v zmysle článku 31 Zlatej buly z roku 1222 niekdajšia maďarská šľachta a neskôr – od roku 1848 – každý maďarský štátny občan. Tento článok síce uhorský snem v roku 1687 zrušil, ale iba na nátlak panovníka z rodu Habsburgovcov (teda neplatne), aby zvýšil svoju pre nich typickú a pre nás Maďarov úplne cudziu absolútnu moc.

Ak sa teda chceme vypořadieť s dnešnou ústavnoprávnou situáciou – a to pravdepodobne chceme všetci – potom nie o novej ústave treba hovoriť, ale o obnovení ústavnoprávnej

kontinuity prerušenej 19. marca 1944 (de jure 1. februára 1946), o opätovnom uvedení našej historickej ústavy do života. V zmysle hore uvedeného našou úlohou nie je vytvoriť nový právny predpis na základe akýchsi umelo vykonštruovaných legislatívnych zásad, ale písomne podchytiť hlavné zásady našej nepísanej historickej ústavy a návrh po náležitej príprave predložiť na ľudové hlasovanie. V tomto prípade už na vypracovanie legislatívneho návrhu ústavy nie politici sú potrební, ale odborníci. O návrhu už nie politici sú príslušní rozhodnúť, ale od nich nezávislé ústavodarné národné zhromaždenie reprezentujúce záujmy národa.

V procese vypracovanie legislatívneho návrhu ústavy treba vziať do úvahy zmeny, ktoré nastali od roku 1944, a na dodržanie ktorých sa Maďarsko zaviazalo. Máme tu na mysli tak vnútroštátne ako aj zahraničné záväzky, v prvom rade medzinárodné dohody, členstvo v medzinárodných inštitúciách a organizáciách, ako aj právne inštitúty, ktoré sa dnes súhrne nazývajú ľudskými právami. Ktoré sú tieto nevyhnutné zmeny, je potrebné dôkladne premyslieť. Tie záväzky, ktoré zodpovedajú nášmu verejnoprávnemu myslenie a reprezentujú záujmy maďarského národa, treba ponechať, a ostatná prehodnotiť a zvážiť odstúpenie od nich, resp. (v prípade organizácií) vystúpenie z nich.

V návrhu ústavy musia bezpodmienečne dostať priestor najdôležitejšie hodnoty našej historickej ústavy, v prvom rade náuka o Svätej korune, Svätá koruna, a – pri zachovaní úplnej náboženskej slobody – naše kresťanské tradície, a to tak v jej preambule ako aj v jednotlivých konkrétnych ustanoveniach. V opačnom prípade sa obsah predslavu zredukuje iba prázdne, národ zavádzajúce vyhlásenia bez toho, aby ako všeobecný prostriedok slúžiaci výklad právnych predpisov našiel praktické uplatnenie. To isté platí aj opačne: bez toho, aby sa vyššie uvedené hodnoty spomenuli aj v preambule ústavy, tieto sa nepozdvihnú (nemôžu sa pozdvihnúť) na takú úroveň, aká im na základe ich spoločenskej dôležitosti právom patrí.

Dovoľujeme si poznamenať, že náuka o Svätej korune nie je v XXI. storočí vôbec prekonaná. Práve naopak, v dnešných globalizovaných spotrebných spoločnostiach sú duchovné hodnoty, ktoré náuka reprezentuje, čoraz potrebnejšie pre nápravu deformovanej hierarchie spoločenských hodnôt. Ako príklad uvádzame, že v ústave všetkých monarchií Európy a početných republík (Poľsko, Nemecko, atď.) sa nachádza odkaz na Boha, resp. na kresťanský hodnotový systém. Dovoľujeme si zdôrazniť, že aj naša národná modlitba, ktorá prežila roky najtvrdšej komunistckej diktatúry, sa začína slovami „Bože, požehnaj Maďarov ...”

Toto je neochvejné stanovisko členov občianskeho združenia Nobilitas Carpathiae k aktuálnym otázkam maďarskej ústavy.

V záujme toho, aby sa tomuto nášmu stanovisku dostalo čo najširšej publicity a akceptácie, dovoľujeme si požiadať o pomoc maďarský parlament a jeho príslušné orgány, maďarskú vládu, predstaviteľov cirkví, ako aj vedúcich jednotlivých inštitúcií a spoločenských organizácií.

Tak nám Pán Boh pomáhaj!

Dané v meste Nové Zámky 17. dňa mesiaca Vianoc roku Pána 2010.

JUDr. Ing. Mikuláš Práznovszky, CSc.
predseda združenia v. r.